

Referat af møde med VEOK onsdag, den 14. marts 2007 kl. 10:00 på Katolsk Bispekontor

Deltagere:

VEOK

Bent Raith,
Kaare Rübner Jørgensen, formand
Birgit Sterll

Bispekontoret

Biskop Czeslaw Kozon
Iben Thranholm
Erling Tiedemann
Hans Jensen

Biskoppen bød velkommen. Bent Raith takkede for biskoppens beredvillighed til at møde dem og oplyste, at han var trådt tilbage som formand, og at Kaare Rübner Jørgensen var blevet valgt til ny formand på foreningens generalforsamling søndag, den 11. marts 2007. Det blev aftalt, at Hans Jensen refererede, og at referatet tilsendes VEOK til udtalelse. Der var enighed om, at der ikke offentliggøres andre referater af mødet.

Hermed gengives i forkortet form udsagn fra drøftelsen:

Bent Raith indledte mødet, hvis anledning var et ønske hos VEOK om at få en dialog med biskoppen om de løbende spørgsmål og problemer i Kirken på baggrund af ”den stadig tydeligere polarisering mellem liberale og konservative katolikker, bl.a. baseret på en omsiggribende fundamentalisme i vor kirke”. ”VEOK’s hovedsager er (...) 1) at cølibatet bliver gjort frivilligt, 2) at vi får gifte præster, 3) at kvinder også kan ordineres, 4) at brugen af prævention anerkendes, 5) at skilsmisse anerkendes, 6) at gengifte kan modtage den hellige kommunion.”

”Som kirken officielt optræder nu, kunne man godt få den tanke, at den ønsker at skille sig af med al kritik og tvivl og skære ind til benet, og således få rensset ud blandt kritiske, oprørske og besværlige medlemmer. Den katolske fundamentale lære skal fremstå ren og pur uanset omkostningerne og eventuelt tab af størstedelen af dens medlemmer. Hvis det skulle være kirkens målsætning, så kan dens officielle linie bedre forstås, selv om det sikkert ville medføre en sprængning af kirken.”

”Vi vil derfor gerne starte med at spørge dig biskop Kozon om denne hypotese skulle have noget på sig, da det jo vil få en væsentlig indflydelse på dialogen her i dag. Altså: Er den katolske kirkes ledelse ved at skære ind til benet og skille sig af med kritiske, passive eller besværlige medlemmer uanset omkostningerne?” *Indledningen er vedlagt som bilag til referatet.*

Biskoppen tilkendegav, at eksemplerne i Bent Raiths oplæg viste en forkert analyse af Kirkens situation, hvis store udfordring iflg. biskoppen er de mange mennesker, for hvem troen ikke længere betyder noget som helst, dvs. folk som kirkeligt set er fuldstændigt apolitiske og fremmede for Kirkens lære. Udfordringen er, at folk ikke er engageret i Kirken. For det store flertal af ikke aktive

katolikker er kritikken af Kirken slet ikke noget tema. Strategien går følgelig ikke ud på at tillempe Kirkens lære til deres livsstil, men derimod på at få vakt troen hos dem.

Bent Raith anførte, at det handlede om Kirkens utidssvarende synspunkter og forfejlede handlinger, dens opretholdelse af bestemte teologiske forestillinger, som er uden relevans for det liv, vi lever.

Under henvisning til Kirkens nej til kvindelige præster anførte *Kaare Rübner Jørgensen*, at Kirken i sin tid mistede arbejderne, og i vor tid skal passe på ikke at miste kvinderne.

Iben Thranholm fastslog, at det, VEOK mente skulle realiseres, allerede var blevet realiseret i den protestantiske kirke, og at Folkekirken – trods kvindelige præster – har større problemer.

Biskoppen anførte bl.a., at Kirkens klassiske lære og dens opretholdelse af moralske principper aldrig kan opgives – og at de moderne holdninger til f.eks. nye samlivsformer, kvindelige præster ikke giver nogen trosmæssig blomstring i de miljøer, der forsvarer dem.

Der var herefter en meningsudveksling om tro og fornuft, naturvidenskab og religion, uheldige kirkelige formuleringer tilbage i historien. *Biskoppen* fandt, at tidligere og ofte misforståede modsætninger ikke længere var aktuelle. *Kaare Rübner Jørgensen* var uenig heri. Han henviste til det paradigmeskift, de fleste mennesker i den vestlige verden efter hans opfattelse har foretaget fra en mytisk-religiøs tilværelsesforståelse til en forståelse, baseret på videnskabelige erkendelser. At forene de to tilværelsesforståelser er et problem for troende mennesker i dag, der må tages alvorligt, mente han.

I forbindelse med det store frafald, spurgte *Kaare Rübner Jørgensen*, om der fandtes undersøgelser af, hvorfor folk forlader Kirken? *Erling Tiedemann* henviste i den forbindelse til Karl Rahners udsagn: I det 21. årh. – hvis de kristne ikke er mystikere – er de ikke kristne, dvs. at Rahner forestillede sig en periode, hvor vi blev så sekulariserede, at vi mistede det egentlige barneforhold til Gud, det som er kernen i troen.

Birgit Sterll lagde distance til klassisk fromhedsliv og fremhævede, at hun hos jesuitterne havde lært, at der også var en intellektuel tilgang til troen.

Angående Kirkens lære om familieplanlægning og prævention henviste *Iben Thranholm* til pave Paul VI's rundskrivelse "Humanae vitae". *Kaare Rübner Jørgensen* udtalte i den forbindelse, at det alt overvejende flertal af biskopperne, præsterne og lægfolkene i den pavelige kommission, som skulle komme med en indstilling til paven forud for udsendelsen af denne rundskrivelse, havde anbefalet, at Kirken tillod brug af visse former for prævention.

Meningsudvekslingen mundede ud i et af *Erling Tiedemann* stillet spørgsmål om, hvor begrebet sandhed egentlig kommer ind, idet han henviste til, at folk ønsker at bygge deres liv på sandhed, derfor konverterer de. Han foretrak at være medlem af en kirke, der er en omstridt kirke, frem for af en kirke, der er ligegyldig.

Kaare Rübner Jørgensen tilkendegav hertil, at han ikke opererede med sandhed, men med sandsynlighed af forskellig grad, hvilket han uddybede.

Biskoppen svarede, at viger man bort fra, at der er absolutte sandheder, så hører alt op. Kirken er garanteret, at Kristi uforfalskede lære forkyndes – og derfor ikke står til diskussion. En fast overbevisning om en defineret troslære er ingen sovepude, men tværtimod en stor udfordring til vor oprigtighed og vort kristne livs troværdighed. Et andet begreb, som for mange er ubehageligt, er begrebet autoritet, eftersom folk ikke lader sig fortælle, hvad de skal tro på.

Erling Tiedemann oplyste, at Kirkens autoritet ikke er en betinget historisk magtposition, men bygger på Kristi eget tilsagn om at være med den og at sende Helligånden.

Hvad er Kristi budskab? spurgte *Kaare Rübner Jørgensen*. Videnskaben rokker ved Kirkens budskab, tilføjede han og henviste til den nyere bibelvidenskabs resultater, hvilket han uddybede med nogle eksempler, bl.a. at Jesus og apostlene var jøder, ikke grækere eller romere. Derfor skulle Kristi budskab tolkes inden for rammerne af et jødiske kulturunivers. Som et yderligere eksempel på en fejlslagen autoritet henviste han til sexskandalerne i Kirken, som Kirken havde forsøgt at dække over.

Biskoppen svarede, at der må skelnes mellem Kirkens budskab og mission og så den kendsgerning, at ikke alle, heller ikke alle biskopper, efterlever, hvad de forkynder.

Erling Tiedemann konstaterede, at drøftelsen markerede meget stor afstand med hensyn til de synspunkter, som VEOK gav udtryk for, og som ligger meget langt fra Kirkens selvforståelse, som denne er udtrykt af Andet Vatikankoncil, f.eks. i erklæringerne *Lumen Gentium* og *Gaudium et Spes*. Også inden for den internationale organisation, som VEOK er medlem af, hævdes der synspunkter, som er uforenelige med katolsk kirkesyn, jf. det referat, *Kaare Rübner Jørgensen* havde lavet af IMWAC's møde i Freising.

Birgit Sterll replicerede, at man skal passe på ikke at tage patent på Kirken og Helligåndens vejledning.

Biskoppen tilkendegav, at alle deltagere i mødet var enige om, at Det andet Vatikankoncil er inspireret af Helligånden og trods fornyelse viser kontinuitet. Han oplyste f.eks., at dokumentet om Kirken ordret gentager Det første Vatikankoncils udtalelse om pavens ufejlbarhed. I dag er der således mange, som synes, at Det andet Vatikankoncil er konservativt. Det er der også mange, der mener, konstaterede *Kaare Rübner Jørgensen* og understregede, at mange føler, at Kirken ikke er ærlig og redelig. Som eksempel herpå nævnte han, at Johannes Paul II havde tilsidesat sine egne tidsgrænser for helgenkåringer.

Derefter drøftedes kort spørgsmålet om, hvorvidt VEOK kunne komme til orde i Kirken. Her pegede biskoppen på, at VEOK kunne bruge de samme kanaler som andre.

Der var enighed om, at VEOK og biskoppen var bekymret over Kirkens situation. Man så imidlertid forskelligt på, hvad bekymringerne går på.

Bent Raith spurgte biskoppen, om de ressourcer, Kirken allerede besidder ikke kunne udnyttes bedre, idet et stor videns- og erfaringspotentiale hos en del katolikker i dag ikke bliver brugt. Han henviste herved til de muligheder, der ligger i præster, der har giftet sig, kvindelige teologer og gengifte, samt til inddragelse af menighedernes medlemmer ved at give dem større kompetencer. Fordi disse mennesker, med den uddannelse, de er i besiddelse af, har giftet sig, – eller er kvinder, – eller er gengifte, behøver de ikke være ringere katolikker, men kan måske oven i købet bidrage til øget forståelse for de mangfoldige tildragelser, livet består af.

Iben Thranholm spurgte, hvad der er tilbage, hvis Kirken ikke kan give etiske anvisninger til sine medlemmer. *Bent Raith* svarede, at mange af de etiske regler er baseret på fortiden og berører forhold, som man ikke kan forklare moderne mennesker.

Bent Raith spurgte, hvordan det kan være, at de fleste af de regler og forordninger, Kirken i dag forvaltes efter – og som er kommet til længe efter Kristus forlod denne jord – tilsyneladende har det fælles mål at fastholde magten centralt og udelukkende af mænd. Han stillede spørgsmålstejn ved, om det er hensigtsmæssigt at administrere efter så gamle love. Love lavet af mennesker er vel ikke evigt gyldige og skulle kunne ændres – eller i det mindste diskuteres – i takt med udviklingen i verdenen.

Vi mødtes ud fra et fælles ønske om at dele bekymringer for Kirken, men vi ser meget forskelligt på problemerne, sagde *biskoppen*, hvilket *Birgit Sterll* erklærede sig enig i, idet hun tilkendegav, at vi har modsatte opfattelser af årsags- og virkningsammenhænge. VEOK ønskede at drøfte kvindelige præster ikke som løsning på et problem, men ud fra principper om ligestilling og retfærdighed. Den katolske Kirke er ved at skyde sig selv i foden, når den tilsidesætter de kvindelige ressourcer, mente hun.

Kaare Rübner Jørgensen anførte, at kvinder er undertrykt i Kirken, hvilket *Iben Thranholm* afviste. *Kaare Rübner Jørgensen* replicerede hertil, at de kvindelige teologer, der ønsker at blive ordineret, ikke kan blive det på grund af deres køn. Han oplyste, at meningsmålinger viser, at der overalt er flertal for indførelse af kvindelige præster.

Biskoppen tilkendegav, at vi er enige om, at kvinder gennem historien er blevet uretfærdigt behandlet, og tilføjede, at det eneste punkt, hvor der ikke er lige muligheder, er ordinationens sakramente. Ser man bort fra præstedømmet, udfylder kvinder mange opgaver. Med hensyn til meningsmålingerne er flertalsopbakning ikke et kriterium. Kirken er et fællesskab, hvor alle kan komme til orde. Det skal ikke være en ambition om at komme i en ”magtposition”, og de, der er i en sådan, f.eks. hierarkiet, skal tjene frem for at lade sig betjene.

Herefter gik man over til en den afsluttende del af drøftelsen.

Bent Raith gav udtryk for, at det havde været et godt møde i en god stemning. Drøftelsen viste, at der er meget forskellig opfattelse af årsag og virkning. Men at der også er enighed om noget. VEOK vil gerne ses som medspiller i en løbende dialog, betonedes han og spurgte, om ikke tiden var kommet til, at VEOK kunne få en officiel anerkendelse af bispedømmet, dvs. blive optaget i Katolsk Vejviser og få et link på bispedømmets hjemmeside. ”Så alt i alt vil vi tillade os stille det spørgsmål til dig: om ikke tiden er kommet til at du anerkender at vores forening eksisterer, får den officielt bragt ind i kirkelig sammenhæng som en naturlig ting, og at der oprettes en procedure der sikrer løbende kontakt og meningsudvekslinger?” *Se bilag til referatet: VEOK som dialogpartner.*

Biskoppen svarede, at drøftelsen i dag egentlig havde bekræftet, at det ikke er relevant at give VEOK anerkendelse. Afgrunden er ret dyb, når han tænkte på, hvad der var blevet sagt – og hvad det verdensomspændende netværk, VEOK er en del af, repræsenterer. VEOK er på nogle områder milevidt fra Den katolske Kirke.

Kaare Rübner Jørgensen oplyste, at bispedømmet Oslo havde et link på sin hjemmeside, men at biskop Arborelius i Stockholm havde advaret mod bevægelsen i et hyrdebrev. Iflg. *Kaare Rübner Jørgensen* havde biskop Arborelius siden erkendt, at det var sket på et fejlagtigt grundlag, men han havde dog ikke trukket kritikken tilbage. Det eneste, som efter *Kaare Rübner Jørgensen*'s mening stred imod Kirkens lære var IMWAC's syn på homoseksualitet, som VEOK i øvrigt ikke havde taget stilling til. Han oplyste endvidere, at IMWAC, ikke har taget stilling for eller imod fri abort, idet man ønsker at stille medlemmerne frit i det spørgsmål.

Iben Thranholm spurgte, hvordan man kunne være medlem af en Kirke, hvor man er imod næsten alt, hvad den lærer og står for. Det var derfor, at hun havde meldt sig ud af folkekirken, og var konverteret. Hun efterlyste samme konsekvens hos de katolikker, som på flere grundlæggende områder er uenige med Kirken i dens lære.

Birgit Sterll svarede, at biskoppen jo er hyrde også for os, selv om vi ikke er enige på alle punkter, og at det ikke er en mulighed, når man er født ind i Kirken.

Biskoppen fandt det prisværdigt, at folk forblev i Kirken, men at opgaven så er at formidle Kirkens lære til dem, der er uenige.

Bent Raith gav udtryk for, at han personlig var meget berørt af, at mødet viste, at det, han repræsenterede, af Kirkens ledelse opfattes så forskelligt og som afstandstagende.

Biskoppen sagde, at det er et yderst alvorligt problem, når man ikke kan forholde sig positivt til absolutte værdier, men er forankret i en verdensomspændende bevægelse, hvor holdningen til skilsmisse, Kirkens nadver- og embedssyn, dens læremyndighed, menneskets seksualitet er i klar modstrid med Kirkens lære, jf. Freisingmødet i juni 2006.

Drøftelsen sluttede med et spørgsmål til biskoppen om, hvorvidt VEOK kunne afholde et møde i en menighedssal i bispedømmet, og om biskoppen eventuelt ville kunne komme og indlede et VEOK-seminar, som biskoppen af Oslo har gjort.

Biskoppen ville kun sige, at han ikke ville afvise en fortsat dialog med VEOK.

Mødet sluttede kl. 12:25

Referent: Hans Jensen
16. marts 2007

BR indledning

Som nævnt i korrespondancen vedr. oplægget til i dag, har vi bedt om dette møde fordi vi mener tidspunktet er kommet til igen at forsøge at starte en dialog med dig vor biskop. Den direkte anledning var et brev fra den apostoliske Nunciatur i Berlin til International Movement We Are Church – som vi er tilknyttet – om at rette henvendelse til den lokale biskop for at få en konstruktiv dialog omkring de løbende spørgsmål og problemer i kirken.

Vi møder ikke op med urealistiske forventninger, idet vi godt kan se hvad der umiddelbart er muligt - eller måske rettere umuligt – for dig at gøre, men vi kunne måske bidrage til en nuanceret opfattelse af hvad der rører sig i dit bispedømme. Vi kommer her i dag som en kreds af bekymrede katolikker i den flok du er hyrde for og beder om råd og vejledning i at tackle de problemer vi ser i kirken.

VEOK er ikke kun en lille, selvbestaltet gruppe, men er del af en stedse stigende international bevægelse. Om vi kun skulle være en minoritet i kirken, ved vi ikke, for hovedparten af verdens katolikker er tavse. Nogle bøjer nakken og accepterer vilkårene og tier, men har tabt engagement og virkelyst. Andre derimod vender ryggen til kirken og opgiver eller bliver i bedste fald passive og opgivende. De forstår ikke kirkens på mange måder ikke-nutidige holdninger, som de derfor heller ikke følger. De har opgivet at ændre noget og går over til at bruge kirken som Folkekirken bliver brugt i Danmark: den kan anvendes til livets højtider, men ikke i det daglige.

Vi er bekymret over den stadig tydeligere polarisering mellem liberale og konservative katolikker, bl.a. baseret på en omsiggribende fundamentalisme i vor kirke.

Vi regner med at du som biskop er lige så berørt og forfærdet som vi er, over mange af de ting, der foregår i kirken. Vi tror at du deler vor bekymring over den store tilbagegang i antallet af præster over hele verden (måske bortset fra Afrika).

Det andet Vatikanerkoncil tildelte lægfolk et ansvar (et medansvar) for kirkens trivsel. Derfor er det vigtigt at også lægfolk kommer til orde, og at kirkens ledelse og præster lytter til os og går ind i en åben, fordomsfri og positiv dialog om løsning af kirkens mange problemer.

Vi er bange for, at vor kirke, hvis intet ændres, udelukkende vil omfatte sociale tabere, psykisk svage personer samt reaktionære magtpersoner, og at den katolske kirke i vesten om et par generationer vil være en minoritetskirke, omfattende 2-5 % af befolkningerne.

VEOK's hovedsager er – som du sikkert ved - 1) at cølibatet bliver gjort frivilligt, 2) at vi får gifte præster, 3) at kvinder også kan ordineres, 4) at brugen af prævention anerkendes, 5) at skilsmisse anerkendes, 6) at gengifte kan modtage den hellige kommunion

Vi anerkender at du som en del af systemet ikke kan lave om på disse ting - sådan uden videre, men vi mener ikke at kirken absolut skal være ens overalt i verden. Der bør teologisk, kirkeligt og rituelt kunne være plads til variationer, baseret på de traditioner og forhold, der er i de forskellige lande. I forlængelse af 2. Vatikanerkoncils ånd burde dette være muligt, ligeså med en decentralisering af den kirkelige beslutningsproces, så de fleste afgørelse kunne træffes lokalt.

Vi er ikke i tvivl om, at der vil komme grundlæggende ændringer i løbet af de kommende 20 – 30 år, hvorfor vi alle har et ansvar for at forberede os herpå. I den mellemliggende tid skal det undgås at kirken sygner hen. Som kirken officielt optræder nu, kunne man godt få den tanke, at den ønsker

at skille sig af med al kritik og tvivl og skære ind til benet, og således få rensset ud blandt kritiske, oprørske og besværlige medlemmer. Den katolske fundamentale lære skal fremstå ren og pur uanset omkostningerne og eventuelt tab af størstedelen af dens medlemmer. Hvis det skulle være kirkens målsætning, så kan dens officielle linie bedre forstås, selv om det sikkert ville medføre en sprængning af kirken.

Vi vil derfor gerne starte med at spørge dig biskop Kozon om denne hypotese skulle have noget på sig, da det jo vil få en væsentlig indflydelse på dialogen her i dag. Altså: Er den katolske kirkes ledelse ved at skære ind til benet og skille sig af med kritiske, passive eller besværlige medlemmer uanset omkostningerne?

VEOK som dialogpartner

I VEOK lægger vi meget vægt på at vi hører til i kirken, at vi er en del af kirken. Det ligger jo også i vort navn: VI ER OGSÅ KIRKEN. Vi er ikke modstandere, men medspillere der blot ønsker at sætte noget mere på dagsorden. Vi føler vi er på kirkens side helt og fuldt i kampen mod de gudløse, som efterhånden vinder mere og mere indpas i det omgivende samfund. Vi er også parate til at forsvare kirken i bestemte sager, og så vidt jeg husker har vi allerede gjort det i forbindelse med en pædofilisag.

Det må vel også være en fordel for kirkens ledelse at have et samlingssted for den slags katolikker som vi repræsenterer og vide hvad der foregår. VEOK har mulighed for at samle nogle af de tabte katolikker op, og få en dialog i gang og engagere dem.

I disse globaliserings tider, hvor alt kan tages ned fra nettet, kan kirken alligevel ikke holde vore meninger tilbage. En anerkendelse og løbende dialog må derfor være at foretrække, end forgæves at prøve at fortie os. Vi kan ikke forvente at du som biskop deler vore holdninger, og vi viser forståelse for de begrænsninger dit embede pålægger dig, men selv om vi afviger fra din mening, kan vi jo godt være gode katolikker, og det kunne jo også tænkes at vi kunne få flere med i kirkebidragsordningen.

Vi har med interesse noteret os, at du godt kan acceptere særgrupper i forhold til den officielle holdning ved at tillade en gruppe med tridentinsk ritus, selv om det for os ligger i den modsatte ende af det politiske spektrum.

Så alt i alt vil vi tillade os stille det spørgsmål til dig: om ikke tiden er kommet til at du anerkender at vores forening eksisterer, får den officielt bragt ind i kirkelig sammenhæng som en naturlig ting, og at der oprettes en procedure der sikrer løbende kontakt og meningsudvekslinger?